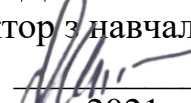

**Приватна установа
Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчально-методичної
роботи М. В. Мухіна
«10» грудня 2021 року

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ
з дисципліни
ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ
(шифр і назва навчальної дисципліни)**

Спеціальність: 053 Психологія
Освітній рівень: бакалавр
Курс I

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
педагогіки та психології
Протокол від 10.12.2021 року № 04
Зав. кафедрою д. п. н. проф. Сапожников С.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Історія психології» для студентів 1 курсу спеціальності 053 Психологія освітнього рівня «бакалавр» проводиться по завершенню вивчення курсу даної дисципліни. Метою екзамену є встановлення рівня засвоєння здобутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та програмних результатів навчання теоретичного і практичного характеру, що розглядалися під час аудиторних занять та у ході самостійного вивчення; вміння аргументувати власну думку. Білет складається з двох питань різних змістових модулів: два питання, що мають теоретичне спрямування. Питання білетів компонуються таким чином, щоб надати змогу здобувачеві вищої освіти продемонструвати теоретичний рівень засвоєних знань та сформовані практичні вміння у ході вирішення ситуативного або практичного завдання, спираючись на знання теорії.

Зміст питань, винесених на екзамен охоплює весь курс даної дисципліни і передбачає демонстрацію студентами

програмних результатів навчання:

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

знань:

- ключові принципи основних психологічних теорій;
- основні етапи розвитку психологічної науки в онтогенезі та соціогенезі;
- сучасний стан психологічних досліджень в Україні.

умінь та навичок:

- об'єктивно оцінювати і аналізувати погляди різних авторів щодо психологічних проблем;
- моделювати зміст певних психологічних понять (згідно різним епохам, школам, авторам);
- встановлювати взаємозв'язок між виникненням різних теорій в одному і тому ж часі;
- розпізнавати розвиток предмета психології в різні часові періоди;
- оцінювати об'єктивність підходу різних психологічних шкіл до психічних явищ.

Орієнтовний перелік питань, з яких формуються питання теоретичного або практичного характеру

- 1 Підходи до історії психології.
- 2 Предмет історії психології.
- 3 Завдання історії психології.
- 4 Типи психологічного пізнання.
- 5 Періодизація історії психології.
- 6 Методичні проблеми історико-психологічного дослідження.
- 7 Методи, що використовуються в історії психології.
- 8 Функції історії психології, її роль в розвитку знань.
- 9 Душа в трактуванні натурфілософів.
- 10 Вчення про логос у Стародавній Греції.
- 11 Геракліт та його уявлення про душу.
- 12 Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
- 13 Моральна психологія Сократа.
- 14 Майєвтика як метод розвитку інтелекту.
- 15 Психологічні погляди Платона.
- 16 Психологічні ідеї у вченнях Демокрита та Епікура.
- 17 Внесок Аристотеля в розвиток психології.
- 18 Психологічні погляди античних лікарів.

- 19 Гуморальна теорія і трактування темпераменту.
- 20 Психологічні погляди римських філософів: Лукрецій Кар, Сенека, Марк Аврелій.
- 21 Арабомовний світ: розвиток психологічної думки.
- 22 Ібн-Сіна як філософ та лікар.
- 23 Асоціативний експеримент Ібн-Сіни.
- 24 Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю.
- 25 Внесок Аль-Газена в розвиток психології.
- 26 Середньовічна Європа. Патристика: проблема душ, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).
- 27 Середньовічна схоластика.
- 28 Психологія і теологія Томи Аквінського.
- 29 Роджер Бекон - ідея дослідного пізнання душ.
- 30 Боротьба номіналізму і реалізму.
- 31 Проблема души і розвитку особистості у Абеяра та Аврелія Августина.
- 32 “Бритва” Вільяма Оккама.
- 33 Вивчення пізнавальних можливостей людини Леонардо да Вінчі .
- 34 Вчення про світ і душу Н.Кузанського, гілозоїзм Дж. Бруно.
- 35 Обґрунтування Ф.Беконом емпіричної методології та індивідуальної логіки і їх значення для розвитку експериментальної науки.
- 36 Вчення про душу і тіло в дуалізмі Рене Декарта.
- 37 Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм.
- 38 Вчення про афекти і свободу волі Б Спінози.
- 39 Епіфеноменалізм Т. Гоббса.
- 40 Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
- 41 Психологічні погляди філософів епохи просвітництва (Кондільяк, Кондорсе, Вольтер, Дідро, Кабаніс, Ламетрі, Гете та інші.).
- 42 Психологічні погляди німецьких філософів: І.Кант, І.Фіхте, Ф.Шеллінг, Г.В.-Ф.Гегель, Л.Фейєрбах.
- 43 Розвиток асоціанізму в ХІХ ст. (Спенсер, Дж. Міль, Т.Браун).
- 44 Розвиток асоціанізму у європейській науці.
- 45 Джон Стюарт Мілль: ментальна хімія. Олександр Бен: спроби і помилки.
- 46 Герберт Спенсер: еволюційна психологія.
- 47 Іоганн-Фрідріх Гербарт: статика і динаміка. Поява принципу біологічного детермінізму.
- 48 Поява принципу біологічного детермінізму. Чарльз Роберт Дарвін: революція в біології.
- 49 Створення фізіології ВНД. Дарвінізм.
- 50 Френологія Фр. Галля.
- 51 Дослідження часу реакції. Психофізика.
- 52 Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. Програми створення нової, дослідної психології.
- 53 В. Вундт - засновник експериментальної психології.
- 54 Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Brentano.
- 55 Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.
- 56 Експерименти І.П. Павлова з вивчення рефлексів.
- 57 З.Фрейд і його вчення про несвідоме.
- 58 Пансексуалізм і психоаналіз.
- 59 Трансформація фрейдизму.
- 60 Індивідуальна психологія А. Адлера.
- 61 Аналітична психологія К.Г. Юнга.
- 62 Анатомія невротичної особистості К. Хорні.
- 63 Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.
- 64 Міжособистісна психіатрія Г. Салівена
- 65 Розуміння психології як науки про поведінку: Дж.Уотсон.

- 66 Необіхевіоризм Е.Томлена і його вчення про проміжні перемінні.
- 67 “Маленький робот” з біхевіористичною програмою К. Халла.
- 68 Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.
- 69 Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології.
- 70 Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”.
- 71 Проблема розвитку психіки (К. Коффка).
- 72 Дослідження законів сприймання та інсайту (В.Келер).
- 73 Неогештальтизм.
- 74 У. Найсер – психіка як інформаційна система.
- 75 Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
- 76 Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х’юзом та М. Дональдсом.
- 77 Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості : К. Левін.
- 78 Біологічні та квазіпотреби особистості.
- 79 Мотиваційне напруження та засоби його розрядки
- 80 Поняття «поля» та його тиску на індивіда.
- 81 Думки К. Левіна стосовно навчання та виховання дітей.
- 82 Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу.
- 83 “Я”-концепція і “індериктивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса.
- 84 Теорія особистісних конструктів Келлі .
- 85 Зародження диспозиційних теорій.
- 86 Мірний підхід до особистості .
- 87 Описати особистість через систему її рис, властивостей та характерологічних рис (Г.Олпорт).
- 88 Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі .
- 89 Психологія в “братських школах”.
- 90 Психологічні погляди Ів. Вишенського.
- 91 Г.Сковорода про душу і світ.
- 92 Психологія в Києво-Могилянській академії. І.Гізель.
- 93 І. Яворський. Вчені-психологи у Львівському університеті : Ю.Охорович, С.Балей.
- 94 Розвиток української психології в радянський період:
- 95 Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші)
- 96 Дефектологія – І.Соколянський та Мешеряков; Історія психології
- 97 В.Роменець; Г.Костюк.
- 98 Психологія українських психологів західної діаспори: О.Кульчицький
- 99 Проблеми становлення сучасної української психології

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТА ПІД ЧАС ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни «Історії психології» виставляється за результатами підсумовування отриманих балів протягом семестру (максим. кількість – 60 б.) та балів, отриманих під час складання екзамену (максим. кількість – 40 б.).

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони здобувають, виявили творчі здібності і

використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлені питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; опрацювання основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмою дисципліни; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82–89	B
	75–81	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, опрацювали основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, опрацювали основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні визначень, теоретичних понять;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
------------------------	-----------------------	----------------

Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Базова

1. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. Навчальний посібник / Л. В. Долинська Л. В. та ін. - К: Каравела, 2017. – 640 с.
2. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. - Київ: ПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
3. Козлова О. А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія» / О. А. Козлова – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – 172 с.
4. Константинов В. История психологии. Стандарт третьего поколения / В. Константинов. - СПб.: Питер, 2019. - 432 с.
5. Мясоед. П. А. Психологічне пізнання. Історія, логіка, психологія. Історія, логіка, психологія: навч. посіб. – Київ: К: Либідь. 2016. – 560 с.
6. Рибалка В. В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.
7. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017 548 с.

Допоміжна

1. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1 .382 с
2. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с